

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКА НА ВЛИЈАНИЕТО НА РЕГУЛАТИВАТА

Назив на министерство:	Министерство за животна средина и просторно планирање (во натамошниот текст:МЖСПП)
Назив на предлогот на закон:	Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за водите
Одговорно лице и контакт информации:	Илбер Мирта, Раководител на Сектор за води, Управа за животна средина, МЖСПП
Вид на Извештај:	☒ Нацрт ☐ Предлог
Обврската за подготовка на предлогот на закон произлегува од:	☐ Годишна програма за работа на Владата на Република Северна Македонија ☒ НПАА ☐ Заклучок на Владата на Република Северна Македонија ☐ Друго
Поврзаност со Директивите на ЕУ:	Рамковна Директива за води 2000/60/ЕС (CELEX 32000L0060) и Директива 2006/118/ЕС за заштита на подземните води од загадување и влошување на нивната состојба (CELEX 32006L0118).
Дали нацрт извештајот содржи информации согласно прописите кои се однесуваат на класифицираните информации:	☐ Да ☒ Не

Датум на објавување на нацрт Извештајот на ЕНЕР:	14 Февруари 2022 година
Датум на доставување на нацрт Извештајот до Министерството за информатичко општество и администрација:	__.__. 2022 година
Датум на добивање на мислењето од Министерството за информатичко општество и администрација:	__.__.2022 година
Рок за доставување на предлогот на закон до Генералниот секретаријат	31 Март 2022 година

1. Опис на состојбите во областа и дефинирање на проблемот

1.1 Опис на состојбите

Законодавната рамка за управување со водите во Македонија е комплексна и истата е уредена во Законот за водите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15, 52/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.151/21).

Законот за водите, вовеле интегриран пристап за управувањето со водите и ги опфаќа аспекти: употребата и алокацијата на ресурси, заштита од и контрола на загадувањето и заштита од штетните последици преку планирање и одржливо управување со водите.

Законот за води директно ги транспонира барањата на следните директиви на ЕУ во областа на управување со водните ресурси:

- Рамковната директива за води,
- Директива за вода за пиење,
- Директива за вода за капење,
- Директивата за пречистување на урбани отпадни води и
- Директива за заштита на водите од загадување со нитрати.

Законот регулира прашања кои се однесуваат на површинските и на подземните води, на земјиштето и на крајбрежните појаси, објекти и услуги за управување со водите, организациската структура и финансирање на управувањето со води, услови, начин и постапка со која водите може да се користат или може да се испушта во нив, како и прашања поврзани со меѓународната соработка при управување со водите.

Законот предвидува одржувањето и подобрувањето на водниот режим да се врши со донесување на планови за управување со речни сливови. Овие планови треба да ги содржат целите за животната средина за површинските водни тела (добра квантитативна и хемиска состојба, како и добар еколошки потенцијал) и за подземните водни тела (добра квантитативна и хемиската состојба).

Плановите за управување со речен слив ќе се спроведуваат преку систем за издавање дозволи (предвидувајќи ги условите и начините за употреба и користење на водите и нивната алокација, заштитата од штетно дејство на водите, како и стандардите и вредностите за квалитет на отпадните води и контрола на загадувањето, водејќи сметка за интегрирање на мерките и активностите со цел за заштита на водите во сите развојни, стратешки и програмски документи).

1.2 Причини за проблемите кои се предмет на разгледување

Спроведувањето на Законот за водите покажа одредени недостатоци и проблеми кои се поврзани со спроведување на законот. Одредени недостатоци се констатирани и во ревизорските извештаите на Државниот ревизор во однос на спроведување на Законот за

водите како и укажувања за дополнување и допрецизирање на одредени постапки во законот.

Постојат неколку главни проблеми кои беа идентификувани и согласно тоа направени се одредени измени и дополнувања во таа насока.

Имено, недореченостите или непостоењето на одредени дефиниции доведува до неправилна примена или не примена на одредени делови од законот. Со споредба на националното законодавство со правото на ЕУ се утврди дека постојат одредени недоречености во дефинициите во Законот, како и недостасуваат одредени дефиниции со цел појасно и полесно применување на Законот. За таа цел, потребно е доусогласување и допрецизирање на дефинициите во законот. Потребно е доусогласување на одредбите на законот со Рамковната Директива за води 2000/60/ЕС и Директива 2006/118/ЕС за заштита на подземните води од загадување и влошување на нивната состојба.

Во текот на спроведувањето на законот забележан е проблем во делот на заштита од штетното дејство на водите односно заштита и подобрување на режимот на водите. Постојното решение во Законот со кое се дозволува заради заштита и подобрување на режимот на водите да се вади песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела покажа одредени недостатоци и прекумерно искористување на материјалот од коритата и бреговите на површинските водни тела. Сегашниот концепт доведува до поголеми црпења на песок, чакал и камен и сто тоа се доведува до деградација бреговите и коритата на површинските водни тела.

Дополнителен проблем се доделените концесии за хидроцентрали и нивната оправданост како од аспект на производство на електрична енергија наспроти деградацијата на животната средина со што се наметна потребата за допрецизирање на постапката за доделување на концесија за производство на електрична енергија, како и на постапката за водно право за правните и физичките лица кои се баратели на дозволи за користење на вода за производство на електрична енергија.

Исто така, потребно е преиспитување на начинот и условите за пресметка на надоместокот за користење на вода за производство на електрична енергија, надоместоците за производство на риба и надоместокот за испуштање на отпадни води.

Одредени недоречености во Законот за водите се однесуваат и на потребата од дефинирање на еколошки проток за кој не постои дефиниција во законот а чие постоење е особено значајно за одржување на квалитетот и квантитетот на површинските и подземните води на ниво кое е потребно за одржување на функциите и процесите на зависните екосистеми, од кои зависат и луѓето.

2. Цели на предлог регулативата

Предложените измени и дополнувања на Законот за водите имаат директна цел да обезбедат:

- заштита, зачувување и постојано подобрување на достапните водни ресурси, водените екосистеми и екосистемите кои зависат од вода, заштита и подобрување на водената животната средина преку рационално и одржливо користење на водите кое ќе се обезбеди со јасни и прецизни постапки за издавање на дозволи и доделување на концесии за користење на вода согласно одредбите на законот и
- заштита од штетното дејство на водите односно заштита и подобрување на режимот на водите преку јасно дефинирана услови и постапка за издавање на дозволи за уредување на коритата и бреговите на површинските водни тела.

3. Можни решенија (опции)

3.1 Опис на решението „не прави ништо“

Можноста „не прави ништо“ – Не донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за водите ќе значи и понатаму постоење на проблеми во спроведувањето на Законот за водите. Не постоење на одредени дефиниции во Законот за водите и понатаму ќе остане како проблем во понатамошното спроведување на законот. Постојното законско решение за заштита и подобрување на режимот на водите преку издавање на дозволи за користење на песок, чакал и камен заради нема да доведе до заштита и подобрување на режимот на водите. Исто така, потребата за оправданоста на постапката за доделување на концесии за користење на вода особено заради производство на електрична енергија и понатаму ќе остане главен проблем од аспект на оправданоста на истите наспроти влијанието кое истото го имаат врз животната средина. Дополнителен проблем постои и во однос на недефинираноста на еколошкиот проток кој е особено значаен во обезбедувањето на потребните нивоа на водното тело.

3.2 Опис на можните решенија (опции) за решавање на проблемот

Опис на можните решенија (опции) за решавање на проблемот

При подготовката на предлог законот беа разгледани две опции и тоа следните:

ОПЦИЈА 1 – Донесување на Законот за измени и дополнување на Законот за водите.

Донесувањето на Законот за измените и дополнувањата на Законот за водите ќе овозможи многу појасно и полесно спроведување на законот. Со донесувањето на измените и дополнувањата на Законот за водите ќе се допрецизираат постапките за издавање на водно право, како и додефинирање на постапката за издавање на концесии за користење на вода.

Со овие измени и дополнувања на законот се врши допрецизирање на постапката за концесии за користење на вода. Имено, МЖСПП има обврска покрај образложениот предлог да приложи и физибилити студија за оправданоста на доделување на концесија за користење на вода изработена согласно прописите кои се однесуваат на доделување на концесија и јавно приватно партнерство. Во постапката се воведува обврска за задолжителна јавна расправа во однос на физибилити студијата, како и се овозможува учество на јавноста во постапката за доделување на концесија за користење на вода. Физибилити студијата е јавно достапна на веб страницата на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и на веб страницата на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје на чие што подрачје се доделува концесијата како и за истата се организира јавна расправа.

Најголеми измени во законот се направени во делот на заштита и подобрување на режимот на водите, каде досегашната дозвола за вадење на песок, камен и чакал се заменува со Дозвола за уредување заради заштита и подобрување на режимот на површинските водни тела. Со измените се прават измени во начинот, условите и постапката за издавање на дозволите за уредување како и во начинот на искористување на материјалот од коритата и бреговите од површинските водни тела. Законот како надлежни органи за заштита и подобрување на режимот на водите ги определува АД Водостопанство на РСМ на подрачјето на своето дејствување, правните лица кои управуваат со водостопанските објекти и единиците на локална самоуправа во урбаните средини. Новина е начинот на кој се предлага како да се постапува со извадениот материјал од бреговите и коритата на површинските водни тела при што се предлага извадениот материјал да може се користа за:

- ✓ да се постави/ распореди во истото водно тело без извлекување на бреговите,
- ✓ да се искористи за заштитни водостопански објекти или за редовна или вонредна заштита од поплави, со или без претходно извлекување на бреговите,
- ✓ да се користи за изградба на објекти и изведување работи од значење за Република Северна Македонија, при што на носителот на дозволата ќе му се надоместат трошоците за вадење, превоз, одлагање и чување на материјалот.

Доколку извадениот материјал не се искористи, може да се продаде на слободен пазар, преку јавно наддавање, при што продажната цена на материјалот не може да биде помала од пазарната продажна цена на материјалот определена во согласност со прописите од областа на минералните сировини. Ова претставува новина и обезбедува еднаквост на пазарот со минерални сировини.

Направена е корекција и во делот на висината и начинот на плаќање на надоместокот за вода и тоа кај висината на надоместокот за користење на вода за производство на електрична енергија, вода за флаширање за комерцијални потреби и вода за одгледување на риби, во рибници и во кафези и водни птици.

4. Проценка на влијанијата на регулативата

Можни позитивни и негативни влијанија од секоја од опциите:

Опција „не прави ништо“

4.1 Економски влијанија

Негативни влијанија:

4.2 Фискални влијанија

Негативни влијанија:

4.3 Социјални влијанија

Нема влијанија

4.4 Влијанија врз животната средина

Негативни влијанија: влошување на состојбата со водостојот на реките поради отсуство на дефиниран еколошки проток, прекумерно искористување на материјалот изваден од коритата и бреговите на водотеците за економски цели кое ќе придонесе кон влошување на заштитното дејство на водите и нарушување на режимот на заштита на водите.

4.5 Административни влијанија и трошоци

а) трошоци за спроведување

Нема влијание

б) трошоци за почитување на регулативата

Нема влијание

Опција 1

Можни позитивни и негативни влијанија од секоја од опциите:

4.1 *Економски влијанија*

Негативни влијанија – Намален обем на работа за субјектите кои се занимаваат со користење на чакал, камен и песок со промена на одредбите во законот кои се однесуваат на дозволата за користење на чакал, песок и камен поради зајакнување на условите и критериумите за користење на материјалот од водотеците.

4.2 *Фискални влијанија*

Негативни влијанија - Со промена на режимот за издавање на дозволи за вадење на песок, камен и чакал со јасно дефинирани критериуми и услови ќе допринесе до намалено издавање на дозволи а со тоа и помалку приходи во буџетот на државата од оваа дејност.

4.3 *Социјални влијанија*

/

4.4 *Влијанија врз животната средина*

Позитивни влијанија – Јасни и прецизно дефинирани постапки за издавање на дозволи и концесии ќе придонесе кон дефинирање на условите во постапката за издавање на дозволи кои не се во насока на заштита и користењето на водните ресурси во државата. Со воведување на дозвола/согласност за уредување и регулација на коритата и бреговите на површинските водните тела, која е замена за дозволата за вадење на песок, чакал и камен ќе се овозможи заштита и подобрување на режимот на водите. Дефинирањето на критериумите кој може да добие дозвола како и во кои случаи ќе придонесе кон намалување на искористување на материјалот кој се вади од бреговите и коритата на водните тела, кое е секако во насока на заштита на водните тела. Дефинирањето на еколошкиот проток ќе овозможи одржување на минимумот кој е потребен за квалитетот и квантитетот на водните тела и за одржување на екосистемот во водните тела.

4.5 *Административни влијанија и трошоци*

а) трошоци за спроведување

Нема влијание

б) трошоци за почитување на регулативата

Нема влијание

5. Консултации

5.1 Засегнати страни и начин на вклучување

Предлог на законот е објавен на веб страната на Министерството за животна средина и просторно планирање и ЕНЕР.

Доставен е на мислење до:

- Министерство за економија;
- Министерство за здравство;
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Министерство за финансии;
- Министерство за информатичко општество и администрација;
- Министерство за локална самоуправа;
- Државен инспекторат за животна средина;
- Заменик претседател на Владата на Република Северна Македонија задолжен за економски прашања;
- Секретаријат за европски прашања;
- Институт за јавно здравје;
- Управа за хидрометеоролошки работи;
- АД Водостопанство на Република Северна Македонија;
- Електрани на Северна Македонија;
- ЗЕЛС (Заедница на единици на локална самоуправа);
- Стопанска Комора на Северна Македонија;
- Сојуз на Стопански комори;
- Стопанска Комора на Северозападна Македонија;
- Стопанска Комора за енергетика на Македонија;
- Здружение на рибопроизводители;
- Здружение на даватели на комунални услуги (АДКОМ);
- Невладини организации кои делуваат во полето на заштитата на животната средина.

5.2 Преглед на добиените и вградените мислења

Забелешките ќе бидат земени во предвид по истекот на рокот за консултации

5.3 Мислењата кои не биле земени предвид и зошто

Истите ќе бидат наведени и образложени по истекот на рокот за консултации.

6. Заклучоци и препорачано решение

6.1 Споредбен преглед на позитивните и негативните влијанија на можните решенија (опции)

ОПЦИЈА „Не прави ништо“

Позитивни влијанија - нема

Негативни влијанија - има

Опцијата “Не прави ништо” – Оваа опција нема да придонесе до заштита и зачувување на водните ресурси затоа што отсуствува јасни критериуми при издавањето на одредени дозволи пропишани во законот за водите како и во делот на доделување на концесии за користење на водата. Нема да се придонесе и кон подобрување и заштита на режимот на водите доколку се продолжи со сегашниот концепт на издавање на дозволи за вадење на песок, чакал и камен.

ОПЦИЈА 1 – Да се донесе Закон за изменување и дополнување на Законот за водите.

Позитивни влијанија - Донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за водите ќе овозможи заштита на водните ресурси од прекумерно нивно искористување преку јасно и дефинирани постапки за уредување на коритата и бреговите на водните тела. Дефинирањето на одредени поими во законот ќе ја олесни неговата примена. Допрецизирањето на постапките за издавање на дозволи и доделување на концесии за користење на вода е во насока на подобро спроведување на законот, атоа секако придонесува за заштита и зачувување на водните ресурси.

Негативни влијанија – Ќе има одредени негативни економски влијанија врз субјектите кои вршат дејности и активности поврзани со вадење на песок, чакал и камен.

6.2 Ризици во спроведувањето и примената на секое од можните решенија (опции)

Нема

6.3 Препорачано решение со образложение

Да се прифати Опцијата 1 и да се донесе Закон за измени и дополнувања на Законот за водите.

7. Спроведување на препорачаното решение

7.1 Потреба од менување на закони и подзаконска регулатива во областа или други сродни области

Нема

7.2 Потребни подзаконски акти

Прописи кои се треба да се донесат врз основа на овој закон се подзаконски акти кои произлегуваат од Законот и тоа:

- Уредба за случаите, како и условите и постапката за отстапување од целите за животната средина (член 95);
- Правилник за формата и содржината на регистарот ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 96);
- Правилник за формата и содржината на образецот на барањето и на дозволата (член 142 – а);
- Правилник за формата и содржината на образецот и начинот на водење на дневникот (член 142-в);
- Правилник за формата и содржината на испратниците, формата и содржината на регистарот на издадени и заверени испратници ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на управувањето со водите (член 142-г);
- Правилник за формата и содржината на елаборатот од ставот (2) на овој член ја утврдува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работата од областа на животната средина (член 198).

Во законот е предвидено дека подзаконските акти треба да се донесат во рок од една година од влегување во сила на овој закон.

7.3 Органи на државната управа, државни органи и други органи надлежни за спроведување

Министерството за животната средина и просторно планирање, Управа за животна средина, Државниот инспекторат за животна средина, Управа за хидрометеоролошки работи, АД Водостопанство и организационите единици на локално ниво.

7.4 Активности за обезбедување на ефикасно спроведување на предлогот на Закон

Заради спроведување на Законот потребно е да се преземат низа активности со цел негово ефикасно спроведување и тоа:

1. Донесување на подзаконски акти кои произлегуваат од законот;
2. Донесување на стратешките и планските документи од законот;
3. Издавање на дозволи и доделување на концесии согласно одредбите на законот;
4. Наплата на надоместокот и негово искористување за заштита на водите и
5. Спроведување на инспекциски надзор.

8. Следење и евалуација

8.1 Начин на следење на спроведувањето

Спроведувањето на законот се врши преку подготовката и реализацијата на:

- Донесени подзаконски акти
- Издадени дозволи согласно одредбите на овој закон
- Спроведени инспекциски надзори.

Надлежни органи кои ќе го следат спроведувањето на Законот се:

- Министерството за животна средина и просторно планирање, Управа за животна средина;
- Државниот инспекторат за животна средина и овластени инспектори за животна средина;
- Управа за хидрометеоролошки работи и
- АД Водостопанство.

8.2 Евалуација на ефектите од предлогот на закон и рокови

Евалуацијата на ефектите од предлог законот ќе се следат врз основа на издадени дозволи, спроведени постапки за доделување на концесии за користење на вода, наплатени надоместоци за користење на вода како и нивно искористување.

Евалуацијата на ефектите ќе се процени по две години од донесувањето на Законот.

Во зависност од степенот на нивната реализација во законски предвидениот рок ќе се преземаат соодветни дополнителни мерки.

Изјава од државниот секретар

Нацрт Извештајот за проценка на влијанието на регулативата е изготвен во согласност со Методологијата за проценка на влијанието на регулативата. Тој дава реална проценка на можните влијанија и очекуваните ефекти, како и трошоците кои се однесуваат на секоја од утврдените можни решенија (опции) за решавање на проблемот.

Датум _____

.....

потпис на Државен Секретар,

Каја Шуков

Изјава од министерот

Врз основа на резултатите од анализите прикажани во Извештајот за проценка на влијанието на регулативата сметам дека препорачаното решение (опција) претставува најдобар начин за решавање на проблемот и постигнување на очекуваните ефекти на најекономичен начин.

Датум: _____

.....

потпис на Министер,

Насер Нуредини

Република Северна Македонија

**Министерство за животна средина
и просторно планирање**

Republika e Maqedonisë së Veriut

**Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor**